

EĞİTİMİN KUĞU ŞARKISI

İSKENDER ÖKSÜZ

Eğitimin kuğu Şarkısı

İskender Öksüz

Sınava hazırlık bağımlılığının, ortaöğrenimi nasıl bitirdiğini birkaç kez yazdım. Bütün dikkatler, ortaöğrenim bittikten sonra girilecek çoktan seçmeli sınavdadır. O sınavın ortaöğrenim müfredatıyla iliŐkisi yüzde yüz değil. Öğretmenin sınıfta anlattığı ve öğrencinin okulda öğrendikleri ile sınavdaki başarısı da birbiriyle pek ilgili değil. Peki, başarıyı ortaöğrenim belirlemiyorsa ne belirliyor? İki Şey: "Yardımcı kitap" denilen ve aslında bir Őeye yardım etmeyen; daha önce çıkmıŐ sınav sorularıyla daha önce çıkmıŐ sorulara benzer soruları iŐeren kitaplar. Bir de öğrencilere bu kitaplardan "talim" ettiren öğretmenler. İŐte eğitim yerine bu talim iŐi yürüyor. Hele son sene, yani giriŐ sınavına bir yıldan az kaldığı zamanlar öğrencileri artık bağlasanız tutamıyorsunuz. Onlar, nerede sınav talimi göreceklerse oraya gidiyor.

Bu arada üniversite sayısı iki yüzü aŐtı. İmar barıŐını nasıl müjde diye ilan ettikse bir müjde de buradan geldi. Nasıl parasını veren her türlü binaya oturma ruhsatı alabilecek, o binayı satabilecek, kiralayabilecekse artık parasını veren herkes de üniversiteye girebilecek.

İki gerŐek hikâye

Birinci ağızdan dinlediğim iki gerŐek hikâye anlatayım:

Biri üniversiteden. Yıllarca hocalık, Türkiye'nin en güzide üniversitelerinden birinde dekanlık yapmıŐ bir profesör emekli olur ve - adı lazım değil - bir özel üniversitede ders vermeye baŐlar. Vize günü yaklaŐmaktadır. Öğrencilerden biri sınıfta söz ister ve "Hocam soruları vermediniz." der. Hoca, "Ne sorusu? Daha bir hafta var. Soruları sınav sırasında vereceğim." der. Öğrenciler pek mutsuz olur: "Ama diğer hocalar veriyor."

Bir başka dosttan, emekli bir matematik öğretmeninden dinlediğim benzer hikâyenin baŐı orta öğrenim, sonu yine üniversite. Őöyle anlattı:

"2000'li yıllarda üniversiteye giriŐ sistemi deęiŐti. Sınav, iki aŐamadan tek sınava döndü. Bilim sınavı kaldırıldı. Dolayısıyla sınava hazırlıkta çeŐitli bilim dallarından uzman hocaların ders anlatması gereği de ortadan kalktı veya gevŐedi. Artık fizik, kimya, matematik falan değil, sınav dersi vardı ve önemli olan da buydu; sınava hazırlıktı.

Eğlendiren öğretmen

"Dershanelerin müŐterisi azalacaktı! Bu büyük tehlike karŐısında dershaneler dallarını iyi bilen hocalara değil, iyi Őov yapan, öğrenciyi dershane sıklıktan tutan hocalara yöneldi. Eskiden matematikçi falan, fizikçi filan varken, Şimdi eğlenceli sınavcı öğretmenlerimiz vardı.

"Daha önce bir başka deęiŐim yaŐanmıŐtı. Dershane iŐinin kârlı olduğu dönemde birkaç öğretmen birleŐip dershane kuruyordu. Sonra FETÖ çıktı. Dershaneler FETÖ'nün hem para hem de asker kaynağı oldu. Lise öğrencisi en etkilenen yaŐadadır. Hangi dershanelerin FETÖ, hangilerinin gayri-FETÖ olduğunu tanımlamak zordu. Dershaneler toptan kapatıldı ve onlara özel okula dönüŐme imkânı verildi. İki-üç öğretmenin bir apartman dairesi tutup kurduğu dershaneler, minik özel okullar oluverdi.

"Okul olmuŐlardı ama sıkarlarsa öğrencilerini kaybedebilirlerdi. Sizin apartman dairesi okulunuzu bırakan öğrenci, sıklıktan öbür apartman dairesine gidebilirdi. Bir kısmı yoklama yapmaktan

vazgeçti. Devam mecburiyeti olmayan ortaokullar, liseler türedi. Okullarda sınavlar ciddiyetini kaybetti. Öğrenci sınavlara zorla getirilir, sınav soruları öğrencilere verilir oldu.

Böyle lisenin böyle üniversitesi olur

Çürüme, küflenme bir yerde başladı mı orada kalmaz. Küf hızla çoğalır, dağılır. Sözde liselerden bu kültürle gelen öğrenci, sözde üniversitelerde de bu alışkanlığını devam ettirecekti.

“Bir öğrencim üniversiteyi kazanıp gitti. İlk tatilde ziyaretime geldi. Ben de kinaye niyetiyle ‘Üniversitede de soruları veriyorlar mı?’ diye sordum. O şikâyet etti: ‘Soruları veriyorlar da cevapları vermiyorlar.’”

Büyük sonuç şudur: Ortaöğrenim de yükseköğrenim de devalüe olmuştur. Piyasadaki parayı, karşılığında bir üretim olmadan arttırırsanız paranın değeri düşer. Üniversiteyi bina zannederseniz; hatta apartmanlarda üniversite kurulabileceğini düşünürseniz, yani bilim üretmeden, bilim insanı ve hoca üretmeden herkes üniversiteye girsin müjdesi verirseniz diploma devalüe olur. Kimse sizin üniversitelerinizi ciddiye almaz; başta öğrencileriniz almaz.

Şimdi ne olacak? Şimdi şu olacak: Artık insanlar karşısındakinin elinde lise diploması mı, üniversite diploması mı var diye bakmayacak. İnsanlar, o diplomaların hangi okuldan verildiğine bakacak. Fiilen bu zaten böyleydi. Şimdi bu dikkat daha da artacak. Bir kısım diploma, üzerine basılan kâğıt kadar etmeyecek.

Yüzlerce, binlerce uyduruk okul yanında hâlâ birkaç tane, kaliteye tutunmaya çalışan üniversite ve lise var. Onlar da türküdeki allı gelin gibi yosunları tuta tuta aşağıya kayıyor, kaydırılıyorsa da hâlâ Kızılırmak'ın sularında bütün bütün boğulmuş değil. Onlar da giderse başka her şey gibi, işleri yürütecek insanları ithal etmek zorunda kalırız.